

Naročnina za Jugoslavijo:  
celoletno 180 din, za 1/2 leta  
90 din, za 1/4 leta 45 din,  
mesečno 15 din; za ino-  
zemstvo: 210 din. — Pla-  
ča in toži se v Ljubljani.

# TRGOVSKI LIST

Številka 129.

Uredništvo in upravnništvo  
je v Ljubljani v Gregorčičevi  
ulici 23. — Rokopisov  
ne vračamo. — Račun pri  
pošti hranilnici v Ljubljani  
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,  
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 15. novembra 1937

Cena posamezni  
številki din 1.50

## Enake dožnosti, enake pravice!

Nekateri nočejo videti v podjetniku nič drugega ko človeka, ki spravlja denar na kupe in ki plava v blagostanju. Nikakor pa nočejo videti tudi vsega težkega in velikega dela, ki ga mora opravljati vsak podjetnik, vsak trgovec in obrtnik, če se hoče vzdržati v trdem konkurenčnem boju in se obvarovati pogina. Iz te enostranske presoje trgovca in obrtnika, a tudi industrialca, se je rodilo ono usodno mnenje, da se morajo na pridobitne poklice nalagati vedno nova in nova bremena. Saj trgovci itak prevale vse davke na konsumente, govore ti kratkovidni modrijani, saj trgovci, obrtniki in industrialci sami itak nič ne plačajo davkov, argumentirajo ti nekritični nasprotniki pridobitnih stanov. Pri tem se niti ne zavedajo, kako silno nedosledni so v svoji sodbi, kajti če bi bilo res, da vse davke morejo trgovci in obrtniki prevesti na konsumente, potem bi vendar vse te nove davke dejansko plačevali konsumenti, potem bi že s stališča konsumentov bilo napačno v preveliki meri obdačevati trgovce in obrtnike! Toda stvar je pač v tem, da tudi ti ljudje dobro vedo, da se le ne more vseh davščin prevesti na konsumente in da jih morajo večinoma trgovci, obrtniki in industrialci plačati sami. Tisto govorjenje, da se vse davščine prevale na konsumenta, ni prav nič drugega ko prazna fraza, ki jo je treba tako tudi vrednotiti.

Jasno pa je, da mora imeti trgovec, če ima dolžnost plačevanja davkov, tudi pravico, da zasluži toliko, da more to dolžnost izvrševati. Če mora trgovec plačati takso, kadar dobi obrtno dovoljenje, če mora plačevati davek od svoje trgovine, potem mora imeti tudi pravico, da mu ne sme nihče konkurirati, ki teh istih taks in davkov ne plačuje. Vendar ne gre, da bi eni morali plačevati posebne takse in davke za pravico, da imajo trgovino, drugi pa bi smeli imeti trgovino, ne da bi plačali teh taks in davkov. Imeli bi v tem primeru državljane dvojne vrste, teh pa naš zakon ne pozna.

Kljub temu pa se danes dogaja, da morejo trgovcem neovirano konkurirati takšni, ki ne spolnjujejo istih dolžnosti do države ko trgovci. Osnovni zakon države je sicer s tem kršen, fundamentalni pravni zakon enakopravnosti vseh državljanov je s tem pohojen, a kljub temu se ta zakonska kršitev ponavlja kar neprestano. In ne samo to! Še hvalili bi se ti kršitelji osnovnega zakona, da izvršujejo neko socialno dobro delo, ker uničujejo trgovca-davkoplačevalca! Je to res že popolna pravna anarhija! A še se najdejo ljudje, ki se čudijo, če trgovci neprestano zahtevajo, da se vsi privilegiji odpravijo! In še se najdejo ljudje, ki se zgražajo, če trgovci zahtevajo za sebe pravico, ki si jo je s plačevanjem davkov kupil!

Ne gre in ne gre, da bi eden imel vse dolžnosti, pravice pa nobenih. A od trgovca nekateri zahtevajo, da bi imel le dolžnosti, ne pa tudi pravice. Tako vse zahteva, da mora trgovec in podjetnik plačevati za vse svoje nameščence prispevke za vse vrste socialnega zavarovanja, trgovec pa naj ostane brez tega zavarovanja. Trgovski stan je maloštevilen in

se naravno pri splošnih in enakih volitvah ne more uveljaviti. Zato je zakon določil, da imej trgovec v gospodarskem svetu neko nadomestilo za to, ker se v parlamentu ne more uveljaviti. Toda tudi ta zakonita pravica se trgovcu ne da, ker gospodarskega sveta ni.

A ne spoštujejo se niti pravice, ki jih zakon priznava trgovskim stanovskim in strokovnim organizacijam. Te bi morale biti pred

izdajo vsakega gospodarskega zakona vprašane za mnenje in to mnenje bi se naravno moralo tudi upoštevati. Nešteto krat pa smo že doživeli, da so vse zbornice v državi soglasno izrekle svoje mnenje, a predpis, ki je bil potem izdan, je bil v očitnem nasprotju s tem mnenjem. Trgovec ima le dolžnost, da plačuje davke.

Nevzdržno stanje nastane, kadar ima kdo le dolžnosti, pa nobenih

pravic. Trgovec je danes dejansko v tem neznosnem položaju in le naravno je, če se takšnemu stanju upira. V tem njegovem odporu ni prav nobenih postranskih namenov, temveč ves njegov boj velja le kršitvi osnovnega pravnega načela države, da imajo vsi državljani enake pravice in dolžnosti in da trgovec noče biti manjvreden stan, ki bi imel le dolžnosti, pravice pa nobenih!

izdajala na podlagi svobodnega preudarka ter z ozirom na občne interese ter z ozirom na interese narodnega gospodarstva, ko tudi gospodarskih in socialnih razmer v kraju, v katerem se hoče odpreti obrat ter po predhodnem zaslišanju pristojne trgovinske zbornice.

(2) Dovoljenja za mednarodno špedicijo se izdajajo samo osebam, ki dokažejo poleg splošnih pogojev in pogojev po § 61., odst. 1. in 2., obrtnega zakona, da so z uspehom dovršili srednjo šolo in da so bili vsaj štiri leta praktično zaposleni v špediterskih obratih oz. v pomorski ali prometni službi.

(3) Dovoljenja za druge obrate po čl. 1. se bodo izdajala osebam, ki poleg občnih pogojev in pogojev po § 61., odst. 1. in 2., obrtnega zakona dokažejo splošno trgovsko usposobljenost po predpisih obrtnega zakona.

### Člen 3.

Lastniki obratov, navedenih v čl. 1., ki so dobili dovoljenje za te obrate do uveljavljanja te uredbe, morajo v roku, ki ga določi ban, predložiti oblastem izdano dovoljenje pristojnih oblastí, da se na to zapiše pripomba, da velja tudi kot dovoljenje po tej uredbi.

### Člen 4.

Ta uredba stopi v veljavo na dan njene objave v »Službenih novinah«.

Minister za trgovino in industrijo  
Vrbanič s. r.

## Seja Centralnega predstavništva

bo 24. in 25. novembra v Novem Sadu v prostorih tamošnjega trgovskega združenja.

Na dnevnem redu so naslednje točke:

1. Poročilo o novi uredbi o trgovinskih obratih velikega obsega ter o ukrepih trgovstva.
2. Socialno zavarovanje trgovstva v zvezi s kreditnimi organizacijami trgovstva.
3. Poročilo o odpiranju in zapiranju trgovin ter o tozadevni anketi dne 8. t. m. v Zagrebu.
4. Določitev datuma in dnevnega reda prihodnjega vsedržavnega kongresa trgovstva.
5. Udeležba bolgarskih trgovcev na kongresu.
6. Vprašanje naših organizacij.
7. Določitev kraja, kjer bo prihodnja seja Centralnega predstavništva.
8. Slučajnosti.

## Nov uspeh tujega kapitala

Pred dnevi so naši listi z velikimi slavonski pisali o dveh naših novih parnikih, ki sta bila zgrajena v Jugoslaviji in spuščena v nedeljo v morje. Gre za parnika Jadranske plovitve »Sumadijo« in »Sarajevo«. Parnika je izdelala ladjedelnica del. družba »Jadransko brodogradilišče«, ki je nastala s fuzijo dveh tujih družb, in sicer ladjedelnice »Split«, ki je podjetje francoskega kapitala in družbe »Yarro«, Jadransko brodogradilišče, ki je last angleškega kapitala. Nova družba je torej popolnoma v rokah tujega kapitala.

Čeprav smo večkrat nastopili proti tujemu kapitalu, pa tu kar odkrito izjavljamo, da proti takšni delavnosti tujega kapitala, kakor se kaže v preje navedenem primeru, pač ne moremo niti najmanj ugovarjati, pa čeprav bi imel tuj kapital tudi dobre zasluge.

## Naivne in zlonamerne kritike

### Ob priliki kolektivnega zaprtja trgovskih in obrtniških obratov

Kakor pri nas v Sloveniji, tako so tudi drugod po Jugoslaviji nekateri listi čisto napačno tolmačili demonstracijo jugoslovanskih trgovcev in obrtnikov proti navalu tujega kapitala na domači trg. Nekatere teh neprijaznih kritik so izvirale iz nevednosti in nepojmovanja trgovskih in obrtniških težav, nekatere pa so bile tudi namerno neprijateljske proti trgovstvu. Na vse te kritike, naivne ko zlonamerne, je dobro odgovoril »Zanatijski«, uradno glasilo državne zveze obrtniških združenj. Smašamo zato za potrebno, da njegov članek ponatisnemo. Članek se glasi:

»V zadnjih dneh ter ob priliki kolektivnega zaprtja trgovskih in obrtniških obratov v Beogradu v znak protesta proti favoriziranju naših največjih uničevalcev, smo mogli v nekaterih listih čitati cele zabavne pridige na naš račun. V kolikor so bili ti listi močnejše zainteresirani na tujem kapitalu, v toliko so tudi bile njih teorije obsežnejše in zanimivejše. Manjkali pa niso niti očitki, kakor da smo zagrešili neko nedopustno ali celo nemoralno dejanje. Moremo takoj reči tem nepoklicnim učiteljem, da smo mi njih prazna besedičenja prečitali in se tudi sladko namuzali, ker dobro vemo, kdo plača račun za tako lepo sestavljene članke. Zato tudi ne mislimo na to, da bi s takšnimi kritiki vodili kakšne resnejše polemike. Toda v teh zbadljivih in žaljivih pridigah se nekaj skriva, kar ne sme ostati prikrito. Brez ozira na to, iz kakšnih nagibov nas kritikujejo »idealni« pisci in brezpravni advokati veleblagovnic, bodisi po svoji naivnosti bodisi s svojo mojstrsko izvedeno zlonamernostjo, so vendarle pokazali pri tem, da za takšne kritike niso sposobni.

Zelo lepo in pohvalno, če nam ti člankarji razvijajo svoje teorije o zasebni lastnini, o svobodni konkurenci, o liberalizmu ter o napredku naše dežele. Čeprav smo vse to že davno slišali, tudi ni nobena nesreča, če smo vse od njih slišali še enkrat. Vse to so lepe in divne teorije, ki pa se v praksi uporabljajo samo v toliko, v kolikor to življenje zahteva in dovoljuje. V našem primeru so naši kritiki napeljavali vodo na svoj mlin ter jim zato nič ne zamerimo, ker razumemo njihov položaj. Ni pa posebno lepo, če se ti kritiki postavljajo v pozo drznega kolonialnega osvobodilca proti premaganemu domačinu, kateremu so roke zvezane. Ni ne lepo in ne pošteno nastopati proti človeku, ki se brani proti napadalcu. Mi pa

smo bili napadeni od tujega velekapitala.

Da se naša borba in naš moralno upravičeni protest tem bolj oslabi pred javnostjo, skušajo ti člankarji in kritiki predstaviti vso zadevo javnosti enostransko, kakor njim godi in koristi ter pri tem namerno zapirajo oči pred dejstvi, pred katerimi bi se moral vsak resen kritik ustaviti. Oni so videli skozi svoja metafizična očala samo naš »štrajk« oz. naše kolektivno zapiranje trgovin, kar so imenovali za nerazumljivo in neumestno dejanje. Nastopajo samo proti posledicam bolnega stanja pri nas, dočim pravim vzrokom te bolezni obračajo hrbet. Mi jih razumemo. Drugače pač ne bi smeli oni niti pisati Samo enega pa le ne moremo razumeti: Če že niso smeli povedati to, kar je pravilno in pošteno, zakaj so potem namerno zamolčali celo to, kar jih ne bi niti najmanj oviralo, da ostanejo dol sledni svojim teorijam? Hočemo biti jasni in odkritosrčni.

Nikdar v svoji preteklosti nismo zagovarjali teze, ki hoče s stavkami v gospodarskem življenju naše dežele. Ne po svoji stanovski ideologiji, ne po svojem gospodarskem in socialnem položaju, pa tudi ne po programu in pravilih svojega obrtniškega gibanja nismo pristali neolajne, nelegalne in nasilne borbe. Vsak državljan naše države zelo dobro ve, koliko more prenesti do skrajnosti potrpežljivi in tolerantni obrtnik in trgovec in kako mnogo pretrpi brez protesta in upiranja. Če sta takšna, to ne pomeni, da sta bojazljiva ali slabiča, temveč to pomeni, da ljubita svojo državo in da raje pretrpita tudi največje žrtve, samo da njej

ne škodujeta. Samo v skrajni sili svoje obrambe, kadar so vsa druga sredstva izčrpana brez vsakega uspeha, nastopa odločno, potem pa tudi vztrajata v borbi. Tak primer je bil sedaj.

S pojavom velekapitala na našem trgu mi obrtniki in trgovci dobesedno propadamo. Da bi se ohranili pred to strašno nevarnostjo, smo imeli na razpolago samo sredstva ko vsi drugi državljani, to je, da prosimo, zahtevamo in se jezimo. Nismo imeli niti svojih zastopnikov v vladi niti svojih zastopnikov v narodni skupščini in senatu niti svojih zastopnikov v gospodarskem svetu, ki bi nas mogli vzeti v zaščito. Dočim pa so imeli zastopniki velekapitala vedno in povsod svoje ljudi, smo bili mi vedno potisnjeni v stran in zapostavljeni ter nazadnje pregnani še s svojih zadnjih pozicij. Bili smo gospodarski razred najnižje pravne stopnje, celo nižji od samih delavcev. Naša edina dolžnost je bila, da delamo, da se mučimo in da plačujemo vse davščine, ki se zahtevajo od nas.

Vse to smo vedeli, pa smo kljub temu potrpežljivo čakali, da tudi nas enkrat sonce ogreje. Toda vse naše prošnje, vse naše potrpljenje, vse naše muke nam niso prav nič prinesle. Tako smo na vse zadnje prišli na rob propada. Ali je potem čudno, če smo se morali lotiti tudi mi »štrajka«? Če so nam bile vzete vse druge pravice in vse druge možnosti, smo se morali braniti s tem, kar smo še imeli. V največji stiski se ne izbirajo sredstva. To bi morali imeti pred očmi tudi naši kritiki, saj tudi oni niso izbirali sredstev, samo da bi nas dobro napadli. Če je že kritika neumestna, mora biti vsaj poštena!

## Važna uredba trgovinskega ministra

### Spediterski posli, trgovske agenture in trgovska zastopništva brez skladišč, koncesionirani obrati

Zbornica za TOI v Ljubljani je prejela danes od trgovinskega ministrstva naslednjo uredbu:

Na podlagi § 60., odst. 2., in § 62. obrtnega zakona z dne 5. novembra 1931 ter po zaslišanju zbornice predpisujem naslednjo

#### u r e d b o ,

s katero se za špediterske obrate, za obrate za posredovanje v trgovskih poslih (agenture) ali trgovskih zastopništvih brez skladišč predpisuje koncesija.

### Člen 1.

Odpremniški (špediterski) obrati in obrati, ki se bavijo s posredovanjem v trgovskih poslih (agenture) ali trgovska zastopništva brez skladišč se smejo opravljati samo na podlagi dovoljenja, ki ga izda ban oz. na ozemlju mesta Beograda upravnik mesta Beograda, za ozemlje Zemuna in Pančeva pa minister za trgovino in industrijo.

### Člen 2.

(4) Dovoljenja za opravljanje v čl. 1. navedenih obratov se bodo

## Sezijski padec zaposlenosti v oktobru

Po podatkih OUZD se je v oktobru število zavarovancev znižalo od 102.034 na 100.795. Ta padec zaposlenosti pa je le sezijski. More se reči, da se je letos število zavarovancev že stabiliziralo ter znaša od junija do oktobra približno 100.000.

V primeri z lani pa je letos zaposlitev znatno večja, tako je bilo v letošnjem oktobru 10.344 zavarovancev več ko v lanskem. Razveseljivo je, da se je zlasti povečalo število moških zavarovancev, in sicer za 7.956.

Odstotek bolnikov je malenkostno padel.

Znova je narasla dnevna zavarovana mezda, in sicer pri moških za 1'23 na 27'04 din, pri ženskah za 1'18 na 19'30 din ali povprečno za din 1'32 na 24'32.

Mezde se še stalno zboljšujejo ter je povprečna dnevna zavarovana mezda narasla od 23'52 na 24'32 dinarjev.

Celotna dnevna zavarovana mezda je za 371.031 din večja ko v oktobru 1936, a za 23.288 din nižja ko v septembru 1937, kar je posledica sezijskega padca števila zavarovancev.

## Nova družba za izkoriščanje antimona v Jugoslaviji

Kakor znano je izkoriščanje antimonske rude v Jugoslaviji v rokah nemško-švicarskega kapitala, ki je odkupil bogata ležišča v Podrinju in Lisi. Sedaj se poroča iz zelo zanesljivega vira, da se je ustanovila nova družba za izkoriščanje antimonovih ležišč. Družba bo izkoriščala ležišča pri Bojanovcu ter v okolici Lise. Tudi v tej družbi ima tuji kapital večino, vendar pa bo udeležen tudi domači kapital. Dovoljenje za ustanovitev nove družbe je trgovinsko ministrstvo že izdalo.

## Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke z dne 8. t. m. se je stanje naših kliringov spremenilo od 31. oktobra do 8. novembra takole (v milijonih):

|                          |        |         |
|--------------------------|--------|---------|
| <b>Aktivni kliringi:</b> | 8. 11. | 31. 10. |
| Bolgarska din            | 0,03   | 0,01    |
| Italija stari lir        | 39,76  | 39,94   |
| Italija novi lir         | 35,44  | 32,92   |
| Nemčija RM               | 14,40  | 11,51   |
| Poljska din              | 15,61  | 15,77   |
| Turčija din              | 7,63   | 7,81    |
| Španija pezeta           | 2,73   | 2,73    |
| <b>Pasivni kliringi:</b> |        |         |
| Belgija                  | 4,36   | 4,27    |
| Madžarska din            | 6,50   | 7,17    |
| Romunija din             | 27,98  | 28,84   |
| Francija fr. fr.         | 8,00   | 7,59    |
| Čehoslovaška Kč          | 134,99 | 134,24  |
| Švica šv. fr.            | 1,90   | 1,96    |

## Preokret v gospodarski politiki Roosevelta

Finančni minister Morgenthau je izjavil na seji akademije za politične vede, da bo washingtonska vlada zmanjšala proračun za 700 milijonov dolarjev. Nobenih novih davkov ne bo, pač pa namerava vlada omiliti davčno prakso. Povečana bo podlaga za dohodnino, da se pritegne k plačevanju večje številke državljanov. Nekatere trošarine se bodo opustile. Predsednik Roosevelt pa je izjavil na sestanku z zastopniki industrije, da bo vlada nekatere davke znižala, vendar pa s prihranki dosega ravnesve proračuna. Valuta ne bo devalvirana. Vlada hoče pospeševati podjetništvo, da bi zasebni kapital finansiral gradbeni dela. S tem bi se tudi povečala zaposlenost ljudi. Dejansko je tudi že naraslo povpraševanje po gradbenem materialu.

## Občni zbori

16. redni občni zbor Akademskoga kolegija, stavbene in konsumne zadruge, bo v ponedeljek, dne 29. novembra v pisarni Akademskoga kolegija.

# Kako sanirati naše gospodarstvo

## Zahteve naših denarnih zavodov

Na kratko smo že poročali o konferenci vseh denarnih zavodov v državi, ki je bila dne 11. novembra v Beogradu. Po konferenci so izročili zastopniki denarnih zavodov guvernerju Narodne banke dr. Radosavljeviću naslednjo resolucijo:

»Zastopniki profesionalnih organizacij denarnih zavodov iz vse Jugoslavije in Zveze jugoslovanskih hranilnic za dravsko banovino so na svojem sestanku dne 11. novembra v Beogradu proučili niže navedena vprašanja ter so glede njih formulirali svoje zahteve takole:

1. Neobhodno potrebno je, da se izplačajo denarnim zavodom deloma takoj deloma pa v najkrajšem času vse njih kmečke terjatve, ki so bile prenesene na Priv. agrarno banko.

V kolikor se tej zahtevi ne bi moglo ustreči, potem se mora denarnim zavodom omogočiti, da dobe 3% ne lombardne kredite pri Narodni banki in državnih denarnih zavodih za bone in obveznice, ki so jih prejeli na podlagi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, in sicer po ugodnih pogojih. Ti krediti bi se amortizirali izključno iz letnih anuitet za te papirje, kakor bi se tudi obrestni plačevale z obrestmi, ki bi jih prejeli denarni zavodi za te papirje.

Prav tako je treba omogočiti denarnim zavodom, da izplačajo svoje dolgove pri Narodni banki in pri državnih denarnih zavodih na kmečke menice, ki so obsežene z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov, s svojimi terjatvami pri Priv. agrarni banki, oz. z boni in obveznicami, ki so jih prejeli po tej uredbi.

2. Potrebno je spremeniti uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov v tem smislu, da se namesto bonov izdajo denarnim zavodom obveznice Priv. agr. banke, za katerih izplačilo v nominalnem znesku ter 3% ne obrestni jamči država ter da se te obveznice amortizirajo v 14 letih z žrebanjem v enakih letnih zneskih, vse to pa pod predpostavko, da se iz katerih koli razlogov ne bi moglo ustreči denarnim zavodom popolnoma, to je, da bi se jim njih kmečke terjatve izplačale v celoti, kakor o tem govori 1. točka.

Na ta način bi se silno poenostavila vsa manipulacija ter omogočilo, da bi denarni zavodi lažje in hitreje prišli do kreditov na podlagi tega papirja. Te obveznice bi imele prednostni kakor one po čl. 19. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov ter bi obdržale pravice, ki jih imajo sedaj boni glede izplačevanja kmečkih dolgov pri Priv. agr. banki. Te obveznice bi se morale dajati tudi kot kavcija pri državnih in samoupravnih oblastvih ko one po čl. 19. navedene uredbe. Obema vrstama obveznic bi se morala priznati tudi pupilarna vrednost. Če se iz katerega koli vzroka ne bi mogla uredba spremeniti v tem smislu, potem bi se mora spremeniti vsaj v toliko, da bi se priznale za bone iste pravice in obveznosti, kakor veljajo po členu 19. te uredbe za obveznice. Obrestni za papirje, izdane na podlagi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, bi morale biti oproščene vseh davščin.

3. Ker se brez pravne varnosti ne more niti misliti na normaliziranje dela denarnih zavodov, še manj pa na zaželeno kreditno usposobljenost kmeta, je neobhodno

potrebno, da se ukine predpis člena 20. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, po katerem imajo vknjiženja, izvršena med 25. septembrom 1936 in 25. septembrom 1938 na nepremičnine kmetov pravico prvenstva šele po hipotekah, ki jih je prijavila v teh rokih Privilegirana agrarna banka. Če se tej zahtevi ustreže, bi postali kmetje kreditno sposobni in denarni zavodi, ki bi jim posodili denar, bi imeli pravno varnost za svoja posojila.

4. Da bi zasebni denarni zavodi obdržali svoje vlagatelje in da bi se preprečila selitev vlog iz zasebnih denarnih zavodov v državne ter da bi mogli zbirati tudi nove vloge, je neizogibno potrebno, da plačajo državni zavodi najmanj en odstotek nižje obresti od višine obrestne mere, ki je za vloge določena z uredbo o maksimiranju obrestne mere. To bi se moralo z dopolnitvijo uredbe izvesti.

Prav tako bi bilo potrebno spremembo uredbe o maksimiranju obrestne mere rešiti vprašanje zmanjšanja obrestne mere od 8% na znosno višino pri onih denarnih zavodih, pri katerih so drugi denarni zavodi reeskontirali svoje kmečke menice, ki so obse-

žene z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov.

5. Dne 23. novembra tega leta poteče rok, do katerega morejo denarni zavodi zaprositi za zaščito po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov. Pri tej priliki je treba reči, čeprav bi bilo treba zahtevati, da se ta uredba kot provizorna ukine ter da se začne z uvajanjem stalnih zakonskih določil o odlaganju plačil, da je vendar treba do tega prehoda omogočiti denarnim zavodom, da zaprosijo za zaščito. Zato je treba rek za prijavo zaradi zaščite (čl. 1.) po tej uredbi podaljšati še za eno leto, vendar z določilom, da ta rok preneha tudi prej, če stopijo v veljavo zakonita določila o odlogu plačil in o počeku.

6. Finančno ministrstvo naj nujno pojasni, da se 25odstotni odpis od terjatev v smislu uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov pri odmeri družbenega davka mora smatrati kot poslovna izguba v smislu točke 6. čl. 83. zakona o neposrednih davkih ter da se ustavi izterjavanje družbenega davka v posameznih konkretnih primerih, v katerih je bil ta odpis proti zakonskim določilom že obdačen.

## Gospodarski polet ali nova gospodarska kriza po svetu

Že od začetka spomladi se opaža padanje cen za vse surovine in v zadnjem času tudi za agrarne proizvode. To padanje sicer ni močno in tu pa tam so se cene tudi popravile, vendar pa se mora konstatirati, da so na splošno padle vse cene, začevši s cenami za pšenico in onih za zlato.

Niso pa padle samo cene, temveč je tudi nazadovala proizvodnja, predvsem pa je razburil gospodarsko javnost veliki padec tečajev na njujorški borzi. Ta padec je bil zelo močan ter je padel indeks ameriških borznih papirjev od 190 na 130 točk. Posamezni vodilni ameriški industrijski papirji so padli celo za 30 do 50% svoje vrednosti. Že zaradi padca cen surovin so govorili nekateri mednarodni gospodarski strokovnjaki, da se bliža nova gospodarska kriza. Posebno so narasla ta prerokovanja po padcu tečajev na njujorški borzi.

Vendar pa padec tečajev ni sedaj povzročil niti primeroma tako velikega razburjenja ko padec v letu 1929., čeprav je bil tudi sedaj padec zelo znan, saj se ceni vrednost padca tečajev na celih 25 milijard dolarjev. S pravočasnimi ukrepi predsednika Roosevelta pa je bila preprečena panika na borzi.

Polet, ki je nastal v svetovnem gospodarstvu l. 1936. je pač nastal le iz političnih razlogov, zaradi splošnega oboroževanja, ne pa iz čisto gospodarskih. V nekaterih državah je poleg tega povzročila konjunkturo povečana avtarkija, ki je naravno v drugih državah vplivala neugodno. Posledica te umetno ustvarjene konjunktura je bila, da je proizvodnja in kovinski in oboroževalni industriji silno narasla, da pa je ostala potrošnja živil še nadalje na nizki stopnji ter še ni dosegla višine v letu 1929. Prav tako je tudi proizvodnja nekaterih industrijskih predmetov zaostala za ono v l. 1929.

Statistični podatki pravijo nadalje, da se je v celoti povečala industrijska proizvodnja na 120 odstotkov, če se označuje ona v l. 1929. s 100%, da pa se je v isti meri razvijala tudi svetovna trgo-

vina. Leta 1937. je znašala svetovna trgovina v zlatu le 47, v papirju pa 76 odstotkov one v l. 1929.

Na splošni gospodarski položaj pa vplivajo neugodno tudi velike oscilacije v gibanju tečajev delnic in rent. Vse te činjenice dokazujejo, da je veliko nerazmerje med produktivnimi silami in kupno močjo prebivalstva. Poskusi, da bi se tu dosegla skladnost, niso dali dosedaj nobenega posebnega uspeha. To je na vse zadnje tudi razumljivo, če se upošteva veliko beganje kapitala iz ene države v drugo, hipertrofija kapitala v mnogih državah in pomanjkanje kapitala v drugih državah. Odpravljene pa tudi še niso valutne težkoče, ki ustvarjajo vedno novo vznemirjenost.

Kar se tiče agrarnih držav, je njihov položaj vendar boljši, zlasti po sklenitvi raznih dvostranskih dogovorov, ki so omogočili, da se je mogla agrarna proizvodnja preorientirati ter si zagotoviti precej stalen odjem svojih pridelkov. Dober znak je tudi to, da države vedno bolj pospešujejo svoj izvoz v države s svobodnim deviznim prometom in da se klirinške pogodbe opuščajo. Dejansko imajo že danes države s svobodnim deviznim prometom mnogo večjo zunanjo trgovino, kakor pa so jo imele.

Če se vsi ti pojavi upoštevajo, potem ni upravičen strah, da bi nastala zopet tako ostra kriza kakor v l. 1929. Vendar pa je treba, da so odgovorni činitelji v vseh državah na straži in da pravočasno izdajo potrebne ukrepe, da se ne bodo ponovili dogodki zadnje svetovne krize. Da je ta previdnost v resnici na mestu, dokazuje baš padec cen za surovine. Zlasti pa postaja jasno, da bi morali sestaviti sistematičen načrt izpopolnitve našega narodnega gospodarstva, ker le tako bo mogoče oslabiti posledice sedanje gospodarske depresije.

## Iz združnega registra

Vpisala se je Vodovodna zadruga na Jezerskem.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju pod Kumom je zaprosila za zaščito oz. za odlog plačil.

## Politične vesti

Romunska vlada Tataresca je odstopila. Kralj Karol je poveril s sestavo nove vlade voditelja kmečke stranke, bivšega notranjega ministra Mihalake.

Mihalake je dobil mandat za sestavo vlade samo pod pogojem, da vstopi v njegovo vlado tudi Vajda Voevod. Ker pa Mihalake tega pogoja ni mogel izpolniti, je mandat vrnil.

Lord Halifax, znan germanofil, je odpotoval na nemško povabilo v Berlin, kjer se sestane s Hitlerjem, s katerim bo razpravljal o naslednjih vprašanjih: vrnitev nemških kolonij, likvidacija španske vojne, vprašanje italijanske vojske v Libiji, sredozemsko vprašanje, priznanje italijanskega imperija, razmerje do Rusije, Lord Halifax je odpotoval v Berlin le kot zasebnik. Zun. minister Eden je baje zaradi njegovega potovanja zelo nejevoljen, ter je zahteval od ministrskega predsednika, da ga takoj odpokliče.

Japonci so zasedli zadnje kitajsko postojanko v Sangaju, predmestje Nantav, ter postali s tem po težki trimesečni borbi gospodarji Sangaja. Ko so pred petimi leti napadli Japonci Kitajce, je bil odpor kitajske vojske že v kratkem času zlomljen. Po petih letih pa je organizacija kitajske vojske tako zelo napredovala, da so Japonci kljub svoji silni tehnični premoči komaj po treh mesecih osvojili Sangaj. A tudi s tem niso zlomili kitajskega odpora, temveč so se kitajske čete v redu umaknile približno 40 km na zapad na že pripravljene nove obrambne položaje, ki so dobro utrjeni in pred katerimi so velika močvirja, ki bodo zelo ovirala japonsko prodiranje.

Japonci so že začeli z drugo ofenzivo pri Sangaju ter osvojili mesto Kiating, ki je glavno oporišče druge obrambne črte kitajske vojske za Sangajem. Odpor Kitajcev je bil slab. Tudi na drugih mestih nadaljujejo Japonci ofenzivo.

Sedaj, ko je Japonska zavzela Sangaj, je Japonska definitivno odklonila povabilo na bruseljsko konferenco. Japonska pravi, da je mogoče doseči mir le z direktnimi pogajanjmi med Kitajsko in Japonsko. Pravilno je dejal kitajski delegat Koo, da pomeni japonska odpoved zausnično vsej bruseljski konferenci. To zausnično pa menda bruseljska konferenca vendar ne bo čisto mirno vtaknila v žep. Iz okolice ameriškega delegata Normana Davisa se namreč poroča, da v Bruslju že izdelujejo načrt za pomoč Kitajski, ki bi dobila kredite in orožje, da bo mogla nadaljevati vojno proti Japonski. So pa tudi vesti, ki pravijo, da bo bruseljska konferenca poslala še tretje povabilo Japonski, da se udeleži bruseljske konference. Da bo tudi temu povabilu sledila blamaža za bruseljsko konferenco, o tem pač ne bi smelo biti dvoma.

Delegati Združenj držav Sev. Amerike, Vel. Britanije in Francije so sestavili posebno izjavo o japonski neudeležbi na bruseljski konferenci. V izjavi pravijo, da bi prišlo do splošne anarhije, če bi prodrlo japonsko stališče. Direktna pogajanja med Japonsko in Kitajsko nimajo smisla, ker je jasno, da hoče Japonska uničiti odporno moč Kitajske. Delegati pa še vedno upajo, da se Japonska konference udeleži, če pa se je ne bo, potem bodo razpravljali delegati o potrebnih skupnih ukrepih.

Čangkajšek je poslal k Hitlerju generala Čangpajdija, ki je razložil Hitlerju razloge kitajskega odpora Japonski ter izročil Hitlerju Čangkajšekovo pismo. V tem pismu poudarja kitajski voditelj, da Kitajska nikakor ne bo bitl komunistična in da tudi ni sklenila z Rusijo nobene politične niti vojaške pogodbe. Nemčija, ki je v dobrih odnosih tako s Kitajsko ko Japonsko, je najbolj poklicana, da posreduje med obema državama. Čangkajšek tudi prosi Hitlerja za to posredovanje.

Hitler je pripravljen posredovati med Japonsko in Kitajsko, toda le pod naslednjimi pogoji: Kitajska se mora zavedati, da Japonske ne more premagati in da iz Bruslja ne sme računati na nobeno podporo. Če Kitajska odkloni mirovna pogajanja, bodo nemški in italijanski vojaški inženjerji odpoklicani. Odpor Kitajske krepi samo komunistično gibanje. Hitler more doseči za Kitajsko bolj ugodne pogoje, kakor pa Kitajska sama.

Iz Rusije bodo kot odgovor sovjetske vlade na pristopev Italije k protikomunističnemu paktu, izgnani vsi italijanski državljani.

Proti Stalinu je bila odkrita nova zarota, ki so jo organizirali pristaši ustreljenega maršala Tuhačevskega. V varstvo Kremļa so bili poklicani v Moskvo kazaki polki. Sovjetski poslaniki v Berlinu, Ankari in Varšavi so bili aretirani.

# Denarstvo

## Velik priliv zlata v Narodno banko

Izkaz Narodne banke z dne 8. novembra navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga se je skupno povečala za 4,8 milijona din na 1.753,4 (ali z 28,5% primom na 2.253,2).

Devize izven podloge so se povečale samo za 3,2 na 540, čeprav je Narodna banka kupila samo na beograjski borzi funtov za 20 milijonov din. Toda Narodna banka kupuje istočasno tudi zlato, ki ga plačuje z devizami. To pomeni, da je bil dotok deviz velik, da je mogla Narodna banka kriti vse nakupe zlata in vendar se je zlata podloga še povečala. Jugoslavija spada v zadnjem času med države, ki kupujejo v Londonu največ zlata. Tako je bilo od 29. oktobra do 4. nov. iz Anglije izvoženo v našo državo zlata za 204.407 funtov. Ta priliv zlata pa iz kazov Nar. banke ni prav viden. Le v postavki »razna aktiva« se deloma ta zlati dotok vidi. Razna aktiva so pretekli teden narasla (po izkazu) za 47,5 na 2022,2 ter s tem dosegla višino, kakor jo še niso nikoli.

Posojila so se zopet zmanjšala, in sicer so padla menična posojila od 1.358 na 1.353,3, lombardna pa od 253,9 na 253,1.

Druge postavke na aktivni strani so ostale skoraj neizpremenjene.

Obtok bankovcev se je znižal za 107 na 5.749,2. Narasle pa so obveze na pokaz, in sicer za 155 na 2.578. Tudi obveze na pokaz te višine prej še niso dosegle. V glavnem so se povečali tekoči računi (za 133,4).

Razna pasiva so se povečala za 146 na 315.

Skupno kritje se je zmanjšalo od 27,13 na 27,05%, samo zlato pa od 26,06 na 25,98%.

## Beograjska borza

Pretekli teden je bil na beograjski borzi silno miren in ni bilo niti enega pomembnejšega dogodka. Skoraj ves teden je vladalo mrtvilo in je zato tudi promet nazadoval. Prevladuje na borzi sicer optimistično razpoloženje, kakor hitro pa se pojavi malo več blaga, se optimisti ustrašijo in blago se precej težko spravi naprej. Zato je nazadovala celo vojna škoda, čeprav le neznatno. Zaradi padca dolarja so bile dolarske obveznice slabe. Večje zanimanje je bilo za delnice Narodne banke, dočim po delnicah PAB ni bilo povpraševanja.

V glavnem so ostali tečaji neizpremenjeni in so bile zabeležene le te spremembe: 7% investicijsko posojilo je naraslo od 96 na 97,50, 6% begluške od 78,50 na 78,65, 6% dalmatinci od 76,50 na 76,65, dočim je 7% Blair padel od 86 na 85,50 din. Delnice Narodne banke so dosegle 7550 din.

Na deviznem trgu tudi ni bilo večjih izprememb. Funt je bil ves teden po 238, marka po 14 din, avstrijski šiling po 8,62 do 8,67 dinarjev. Ves promet je znašal 30,2 milijona din, za 6,3 milijona manj ko prejšnji teden.

## Odlog plačil

je dovolilo kmetijsko ministrstvo naslednjim zadrugam:

Hranilnici in posojilnici v Črnučah za dobo 6 let od 10. avgusta 1937 dalje. Obrestna mera za stare vloge od 24. julija 1937 dalje 2%.

Kmečki hranilnici in posojilnici v Središču za dobo 6 let, za dolgoročne, nastale pred 10. julijem 1937. Obrestna mera za stare vloge od 10. julija 1937 dalje 2%.

Kmetijski hranilnici in posojilnici Sv. Božen pri Središču ob Dravi za dobo 6 let, za dolgoročne, nastale pred 15. septembrom 1933. Obrestna mera za vloge od 25. julija 1934 dalje po 2%.

Posojilnici na Vranskem za dobo 6 let za dolgoročne, nastale pred 22. marcem 1937. Obrestna mera za vloge od 22. marca 1937 dalje 2 odstotka.

Turški listi poročajo, da se bo na zasedanju guvernerjev emisijskih bank držav Balkanske zveze, ki se začne dne 20. novembra v Ankari, razpravljalo tudi o ustanovitvi Balkanske banke. Isto vest objavljajo tudi grški listi.

Italija se poteguje za posojilo v Angliji. Za posojilo bi zastavila svoje carinske dohodke.

Za 150 milijonov dolarjev zlata je odšlo v zadnjih dneh iz Amerike. Sedaj pa je že nastalo pomirjenje in nakupi zlata so popustili.

# TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO TRGOVSKEGA LISTA

## Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet din 9.324.150'96.

Ze v predzadnjem borznem tednu je devizna kupčija nekoliko popustila; dosežen je bil skupni devizni promet din 7.445.000', kar pomeni da je v minulim tednu narasel devizni promet za skoraj 1'88 milij. dinarjev. Skupni zaključki v tem mesecu znašajo 16'76 milijona dinarjev in so torej za par milijonov manjši, kot v prvi polovici oktobra t. l.

| Devize:     | pred. zadnji minuli teden | (vse v tisočih dinarjev) |
|-------------|---------------------------|--------------------------|
| Amsterdam   | 156                       | 18                       |
| Berlin      | 1315                      | 4559 priv. klir.         |
| Bruselj     | —                         | 14                       |
| Curih       | 594                       | 630                      |
| Din. deviza | 833                       | 794 avstr. pr. kl.       |
| Dunaj       | 744                       | 1164 avstr. pr. kl.      |
| London      | 2958                      | 976 priv. klir.          |
| New York    | 519                       | 1069                     |
| Pariz       | 79                        | —                        |
| Praga       | 1                         | —                        |
| Solun       | 242                       | — boni                   |
| Stockholm   | 4                         | —                        |

Iz gornje razpredelnice je razviden ponovni porast zaključkov v privatnih kliringih Berlina in Dunaja (za 3'2 oziroma za 0'38 milij. dinarjev), a občutno nazadovanje deviznega prometa v angl. privatnem kliringu, ker znaša padec zaključkov v angl. funtih skoro dva milijona dinarjev. Nasprotno pase je povečal promet z amer. dolarji za več ko pol milijona dinarjev.

Narodna banka je zopet posredovala le v Curihu in Londonu, poleg tega pa je bilo perfektuirano tudi nekaj večjih zaključkov v intervencijskih markah na bazi srednjega tečaja t. j. po din 14'—, a funt po din 238'—.

V privatnem kliringu je notiral angleški funt stalno din 238'— za denar, le v ponedeljek 8. t. m. beležil din 237'80 v povpraševanju in din 238'80 ponudbi. Nemška marka je notirala ves minuli teden na bazi din 13'90 za denar, a din 14'10 za blago. Notice Dunaja so bile nekoliko spremenjene in je beležil

| avstrijski šiling: |                 |
|--------------------|-----------------|
| 8. novembra din    | 8'59 — 8'69     |
| 9. novembra din    | 8'59 — 8'69     |
| 10. novembra din   | 8'5875 — 8'6875 |
| 11. novembra din   | 8'59 — 8'69     |
| 12. novembra din   | 8'60 — 8'70     |

Devizna tečajnica zadnjega tedna pokazuje zelo čvrsto tendenco in močan porast malone vseh tečajev deviz, s katerimi se najbolj trguje na naših borzih. Zlasti velik tečajni porast očituje deviza Amsterdam in New York poleg Berlina. Razlika med tečaji prvega in zadnjega borznega sestanka v prejšnjem tednu znaša (vse izraženo v poenih):

Amsterdam + 12'99, Berlin + 7'49, Bruselj + 2'25, London + 0'76, New York + 28'75, Pariz + 0'54, Praga + 1'80 in Trst + 1'39, Curih je ostal nespremenjen.

| Devize s primom Narodne banke | Povpr. din      | Pon. din |
|-------------------------------|-----------------|----------|
| 1937                          |                 |          |
| Amsterdam                     | 8. XI. 2874'66  | 2389'26  |
|                               | 12. XI. 2887'65 | 2402'25  |
| Berlin                        | 8. XI. 1780'53  | 1744'41  |
|                               | 12. XI. 1788'02 | 1751'90  |
| Bruselj                       | 8. XI. 730'20   | 735'26   |
|                               | 12. XI. 732'45  | 737'51   |
| Curih                         | 8. XI. 996'45   | 1003'52  |
|                               | 12. XI. 996'45  | 1003'52  |
| London                        | 8. XI. 214'13   | 216'18   |
|                               | 12. XI. 214'89  | 216'94   |
| New York                      | 8. XI. 4253'51  | 4289'83  |
|                               | 12. XI. 4282'26 | 4318'57  |
| Pariz                         | 8. XI. 145'57   | 147'01   |
|                               | 12. XI. 146'11  | 147'55   |
| Praga                         | 8. XI. 149'98   | 151'08   |
|                               | 12. XI. 151'73  | 152'88   |
| Trst                          | 8. XI. 225'05   | 228'13   |
|                               | 12. XI. 226'44  | 229'52   |

## Efektno tržišče

Tendenca za državne vrednostne papirje nespremenjena stalna

Nalik prejšnjim tednom tudi tokrat ni bilo zanimanja za privatne efekte, pa tudi v državnih vrednostih ni bilo prometa. Dne 8. t. m. je bilo eksekutivno prodano nekaj vojne škode po din 415'— za komad.

Državni efekti so notirali takole:

|                         | 1937    | din   | din   |
|-------------------------|---------|-------|-------|
| 7 % inv. pos.           | 8. XI.  | 94'—  | 96'—  |
|                         | 12. XI. | 95'50 | 97'50 |
| 8 % Blair               | 8. XI.  | 94'—  | 96'—  |
|                         | 12. XI. | 98'—  | 94'—  |
| 7 % Blair               | 8. XI.  | 85'50 | 86'50 |
|                         | 12. XI. | 85'—  | 86'—  |
| 7 % Seligman            | 8. XI.  | 100'— | 101'— |
|                         | 12. XI. | 100'— | 101'— |
| 4 % agr. obv.           | 8. XI.  | 58'50 | 54'50 |
|                         | 12. XI. | 54'—  | 55'—  |
| 4 % drž. gar. agr. obv. | 8. XI.  | 51'—  | 53'—  |
|                         | 12. XI. | 51'—  | 53'—  |
| 6 % Begl. obv.          | 8. XI.  | 78'—  | 78'50 |
|                         | 12. XI. | 78'50 | 79'50 |
| 2-5 % vojna škoda       | 8. XI.  | 419'— | 422'— |
|                         | 12. XI. | 419'— | 421'— |

Izmed privatnih papirjev je beležila samo Trboveljska premogokopna družba in sicer začetkom tedna na bazi din 220'— za denar, din 240'— za blago, med tednom za 5 točk višje, 12. t. m. pa din 230'— v povpraševanju ter din 240'— v ponudbi.

## Žitno tržišče

Tendenca mirna

Kljub splošnemu slabljenju tečajev so ostale cene našega žita in mlevskih izdelkov tudi ves pretekli teden skoro povsem nespremenjene. Promet je bil malenkosten. Dne 9. t. m. se je vršila na tukajšnji borzi eksekutivna prodaja 100 q zdrave, rešetane, umetno sušene, debeloznate koruze, sposobne za mleto, v kupčevih vrečah pariteta Konjice, promptna dobava, plačilo proti duplikatu. — Cena din 120'— za 100 kg.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene te cene:

| Žito:                                                                                                                    | din   | din    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|
| Koruz:                                                                                                                   |       |        |
| suha, s kvaliteto garancije, franko nakladalna postaja . .                                                               | 108'— | 110'—  |
| Pšenica:                                                                                                                 |       |        |
| nova, gor. ban., 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . . . . | 175'— | 177'50 |
| nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakl. postaja . . . .     | 175'— | 177'50 |
| Ječmen:                                                                                                                  |       |        |
| 63 kg, 2%, suh, zdrav rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . .                                  | 135'— | 140'—  |
| 64 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja . .                                 | 140'— | 142'50 |
| Oves:                                                                                                                    |       |        |
| zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu . .                                         | 130'— | 132'50 |

## Mlevski izdelki:

| Moka:                                                                               | din   | din   |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|
| pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . | 280'— | 285'— |
| pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . .    | 280'— | 285'— |
| pšenična 2. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . .     | 260'— | 265'— |
| pšenična 5. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . .     | 240'— | 245'— |

## Otrobi:

pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom davek, franko vagon bačka postaja . . . 110'— 115'—  
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 100'— 105'—

## Nova pšenica

(cene po pogojih Privilegirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov) fko ladja:  
Tisa I (od sev. meje do vključno Čuruga) kval. 79/2% din 170'—.  
Tisa II (od Zablja do ustja Tise) kval. 79/2% din 169'—.  
Begej kval. 79/2% din 169'—.  
Tisa Kanal (od Kule do B. Gradišta) kval. 79/2% din 168'—.  
Donava Kanal (od Crvenke do Bezdana) kval. 78/79/2% din 166'—.  
Kanal kralja Aleksandra kvaliteta 78/79/2% din 166'—.  
Bačka (Donava-Banat, Donava-Baranja) kval. 78/79/2% din 168'—.  
Donava, Srem in Drava, Slavonija kval. 77/78/2% din 166'—.  
Donava, Srbija kval. 77/78/2%—3% din 165'—.  
Sava (Srbija, Srem, Bosna) kvaliteta 77/78/2%—3% din 164'—.  
Od določene cene za blago fko. vlačilec se za kritje pretovornih stroškov zmanjša cena za vagonsko blago 2 dinarja od 100 kg.  
Par. Pančevo, Novi Sad in Apatin kval. 79/2% din 166'—.  
Par. Petrovgrad kvaliteta 79/2% din 167'—.  
Par. Osijek, Zemun in Smederevo kval. 77/78/2%—3% din 164'—.  
Senta kval. 79/2% din 168'—.

## Lesno tržišče

Tendenca še nadalje čvrsta

Zbog zboljšanja konjunktura v lesni trgovini po ukinitvi sankcij se množe pritožbe, da se kupne oz. prodajne pogodbe sklenjene v času sankcij ali neposredno po teh redno in točno ne izpolnjujejo. Znano je, kako velik zastoj je vladal v lesni kupčiji baš med sankcijami in da so ravno zaradi tega zelo padle tudi cene. Koj po ukinitvi sankcij je lesna trgovina oživela in sklepane so se kupčije pač po takrat običajnih, primeroma zelo nizkih tržnih cenah. Čim pa so se na naših tržiščih pojavili — po sankcijah — Nemci, so cene lesu stalno rastle, kupčija je cvetela.

Zelo veliko sporov v lesni kupčiji je povzročil baš dvig cen, ker se pogodbe — sklenjene pred to konjunkturo — ne izvršujejo in tako pride le prepogosto do ostrih nasprotij ter tožb. Na žalost moramo poudariti, da sta reálnost in kupčijska morala pri naših podeželskih lesnih trgovcih oziroma

prodajalcih že na zelo nizki stopnji. Namesto da bi se ponasali pred tuji z močatostjo in solidno kupčijo, pa delajo baš nasprotno. Če jim cene trenutno konvenirajo, se pogodbe striktno drže, a če cene padajo pa so nesoglasja in spori na dnevnem redu, čeravno je pogodba še tako dobro stilizirana. V takih primerih bi bila nujno potrebna temeljita remedura, če hočemo, da si vsaj nekaj trgovskega ugleda obvarjemo pred tujimi odjemalci.

## Les:

| Smreka, jelka:                                                                                                                                             | din   | din    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|
| Hlodi I., II., monte . .                                                                                                                                   | 130'— | 160'—  |
| Brzojavni drogovi . .                                                                                                                                      | 150'— | 170'—  |
| Bordonali merkantilni . .                                                                                                                                  | 155'— | 175'—  |
| Filerji do 5/6' . . . .                                                                                                                                    | 160'— | 180'—  |
| Trami ostalih dimenzij . .                                                                                                                                 | 155'— | 175'—  |
| Škorete, konične, od 16 cm naprej . . . .                                                                                                                  | 350'— | 380'—  |
| Škorete, paralelne, od 16 cm naprej . . . .                                                                                                                | 380'— | 420'—  |
| Škorete, podmerne, od 10 do 15 cm . . . .                                                                                                                  | 285'— | 325'—  |
| Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej . . . .                                                                                                                 | 285'— | 305'—  |
| Deske-plohi, par., od 16 cm naprej . . . .                                                                                                                 | 325'— | 355'—  |
| Brunski les za celulozo . .                                                                                                                                | 125'— | 135'—  |
| Kratice, za 100 kg . . .                                                                                                                                   | 40'—  | 60'—   |
| Bukev:                                                                                                                                                     |       |        |
| Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte . .                                                                                                               | 245'— | 265'—  |
| Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I. in II. . .                                                                                                             | 375'— | 405'—  |
| Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte . .                                                                                                               | 260'— | 290'—  |
| Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I. in II. . .                                                                                                             | 520'— | 570'—  |
| Hrast:                                                                                                                                                     |       |        |
| Hlodi I., II., premiera od 35 cm naprej . .                                                                                                                | 220'— | 300'—  |
| Bordonali . . . . .                                                                                                                                        | 820'— | 920'—  |
| Deske-plohi, boules . .                                                                                                                                    | 900'— | 1000'— |
| Deske-plohi, neobrobjeni, I. in II. . .                                                                                                                    | 750'— | 850'—  |
| Deske-plohi, ostrorobi (podnice) . . . .                                                                                                                   | 850'— | 950'—  |
| Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm . . . . .                                                                                                                    | 750'— | 800'—  |
| Frizi I., širine od 8 cm naprej . . . . .                                                                                                                  | 850'— | 1000'— |
| Oreh:                                                                                                                                                      |       |        |
| Plohi, neparjeni, I., II. . .                                                                                                                              | 800'— | 900'—  |
| Plohi, parjeni, I., II. . .                                                                                                                                | 900'— | 990'—  |
| Brest:                                                                                                                                                     |       |        |
| Plohi neobrobjeni I., II. . . . .                                                                                                                          | 450'— | 530'—  |
| Javor:                                                                                                                                                     |       |        |
| Plohi neobrobjeni I., II. . . . .                                                                                                                          | 520'— | 600'—  |
| Jesen:                                                                                                                                                     |       |        |
| Plohi neobrobjeni I., II. . . . .                                                                                                                          | 680'— | 780'—  |
| Lipa:                                                                                                                                                      |       |        |
| Plohi neobrobjeni I., II. . . . .                                                                                                                          | 500'— | 590'—  |
| Parketi:                                                                                                                                                   |       |        |
| hrastovi, za m <sup>2</sup> . . . .                                                                                                                        | 53'—  | 63'—   |
| bukovi, za m <sup>2</sup> . . . .                                                                                                                          | 39'—  | 46'—   |
| Zelezna, pragi 2'60 m 14x24 . . . . .                                                                                                                      |       |        |
| hrastovi, za 1 komad . .                                                                                                                                   | 38'—  | 43'—   |
| bukovi, za 1 komad . .                                                                                                                                     | 25'—  | 28'—   |
| Drva:                                                                                                                                                      |       |        |
| bukova, za 100 kg . . .                                                                                                                                    | 16'—  | 17'—   |
| hrastova, za 100 kg . .                                                                                                                                    | 15'—  | 16'—   |
| Oglje:                                                                                                                                                     |       |        |
| bukovo, za 100 kg . . .                                                                                                                                    | 40'—  | 48'—   |
| »canella«, za 100 kg . .                                                                                                                                   | 45'—  | 52'—   |
| Povpraševanja:                                                                                                                                             |       |        |
| Več tisoč m <sup>3</sup> brusnega lesa za celulozo . . . . .                                                                                               |       |        |
| Išče se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9' z medjo, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" šir. . . . . |       |        |
| Vetje količine madrijerov v predpisanih dimenzijah . . . . .                                                                                               |       |        |
| I/II hrastovi frizi, v debelini 25 milimetrov, v širinah 5, 6, 7, 8, 9 in 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje . . . . .                       |       |        |

# Zakaj se ne poceni pri nas kava?

»Jugoslov. Kurir« poroča:

Ze mesec dni leži na beograjskem pristanišču okoli 300.000 kg kave, ker ne da Narodna banka dovoljenja, da se vplačajo na račun Nemčije marke za to kavo.

S posebnim sporazumom z Nemčijo je urejeno vprašanje uvoza kave v Jugoslavijo čez Nemčijo. Nemčija je kupovala kavo v Braziliji ter je plačevala po kliringu, kavo je deloma izvažala v Jugoslavijo tudi proti plačilih po kliringu. Jugoslovanski uvozniki so plačevali kavo z markami v jugoslovansko-nemški kliring.

Ta praksa je trajala že dve leti. Pred enim mesecem pa so poslale nemške firme v Jugoslavijo okoli 300.000 kg kave. Ta kava je tudi prišla na beograjsko pristanišče in uvozniki so na podlagi svojih dokumentov prosili od Narodne banke dovoljenja, da kupijo marke za

to kavo. Narodna banka pa je te prošnje odbila. Nato so nemške oblasti urgirale pri Narodni banki ter jim je ta odgovorila, da bo naprosena dovoljenja izdala.

V resnici pa uvozniki kave še danes niso dobili ta dovoljenja ter leži kava zato še vedno v pristanišču. Ker pa je Brazilija odpravila izvozno takso na kavo, o čemer smo že poročali, bi se morda tudi pri nas pocenila kava za 2 din. Ker pa je bila ta kava kupljena pred znižanjem te takse in ker bodo sedaj stroški za kavo, ki leži v beograjskem pristanišču narasli, se nameravajo uvozniki kave dogovoriti, da ostane še 3 mesece v Jugoslaviji cena kave neizpremenjena.

Upamo, da bo Narodna banka svoje postopanje zadovoljivo pojasnila.

## Nove knjige

### Zakon o gospodarskih zadrugah (zadružni zakon)

Kot LIII. zvezek zbirke »zakoni in uredb«, ki jo izdaja knjižna založba tiskarne Merkur d. d. v Ljubljani, je pravkar izšel gorenji zakon v posebni knjižici. Besedilo je posneto po »Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine«, za katerega je oskrbel prevod zakona g. Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani, ki je za knjižico napisal tudi uvod. — Cena broširani knjižici je din 8.—, dobiva pa se pri založnici.

### Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju zapuščine pok. Jožefa Ranfla, sedlarja in posestnika v Budini pri Ptuj. Konkurni sodnik doktor Poznik, upravnik mase odvetnik dr. Fermevc. Prvi zbor upnikov dne 18. novembra ob 11., oglasitveni rok do včevši 4. decembra, ugotovitveni narok dne 16. decembra pri sodišču v Ptuj ob 11.

Poravnalno postopanje o premoženju Kovača Maksa in Marjete iz Dobovca je pravnomočno ustavljeno.

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec Pavel Kuhar iz Maribora s svojimi upniki.

## Zunanja trgovina

Nekatere japonske tvrdke, ki so prizadele od protijaponskega gibanja v Aziji, si skušajo pomagati na ta način, da prodajajo svoje blago kot evropsko blago. Posebno radi označujejo svoje blago kot češkoslovaško. To se dogaja zlasti v Siamu, severni Kitajski in na tihomorskih otokih.

Nemčija bo povečala sečnjo gozdov za 150 %, ker bo nadomestila vse železne železniške prage ter vse železne brzojavne droge z leseni, da na ta način priskrbi nemškimi železarnam potrebno železo. Po podatkih nemškega statističnega urada je indeks cen za les na svetovnem trgu padel od 71 v juniju na 69,9 odstotka v septembru.

Avstrijski Steyr-zavodi so prodali v l. 1936 3586 motornih voz. Dividenda družbe se je kljub povečanju delniške glavnice s pritegnitvijo rezerv v del. glavnico, povečala od 10 na 12 %.

Cena bakru se je povečala na londonskem trgu od 36 in pol na 39 7/16 funta. V zadnjih dneh pa je cena bakra znova narasla ter je dosegla že 41 1/4 funta. Tendence pa je še naprej čvrsta, ker povpraševanje po bakru ni padlo.

Inland Steel Co, druga največja kovinska in plavžarska industrija v Chicagu, je dosegla v zadnjem poslovnem letu, ki se je zaključilo 30. septembra, 16,7 (pred enim letom 11,7) milijona dolarjev čistega dobička.

### Že v 24 urah

barva, plestira in kemično snazi, obleke, klobuki, škrobi in svečolika snazi, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perile

### tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nastp 4-6. Selenburgova ul. 8  
Telefon št. 22-72

### »Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 13. novembra objavlja: Navodila za izvajanje pravilnika o ugodnostih socialnega značaja na železnicah in ladjah v državni eksploataciji — Ustanove, upravičene izdajati potrdila o izvoru blaga v Belgiji — Izmenjava ratifikacijskih listin za sporazum o vzajemni sodni pomoči v civilnih in trgovinskih stvarih med Jugoslavijo in Belgijo — Razglas o volitvah občinskega odbora za občini Zgornji Tuhinj in Kamniška Bistrica — Imenovanje komisije za kmetijsko strokovni izpit — Razne razglase in objave sodišč ter uradov.

### Fr. Zelenik

## Neizrabljeni pripomočki

V tem članku hočem govoriti o v trgovskem poslovanju zelo važnem pripomočku, katerega se naše trgovstvo ali sploh ne poslužuje ali le v zelo skromnem obsegu. Saj še trgovsko knjigovodstvo ne domuje povsod tam, kjer bi moralo biti lepo udomačeno.

Knjigovodstvo naj ne pokazuje samo premoženjskega položaja, prejemkov in izdatkov, dolgovi in terjatev, temveč mora nuditi najpodrobnejšo sliko vsega trgovskega poslovanja. Da bomo pa res imeli koristi od številnih podatkov, ki so raztreseni po knjigah, moramo knjigovodstvo izpopolniti in razširiti s pripomočkom, ki zbira in razporeja po knjigah raztresene številčne podatke. V moderni trgovski pisarni je ta pripomoček ravno tako potreben, kakor sta potrebna stenografija in pisalni stroj. Ta pripomoček se imenuje statistika.

To je pomožna veda velike praktične vrednosti za vsak trgovski obrat. Kakor že rečeno, nudi obilico pouka in migljajev tistemu, ki se statistike poslužuje. V Ameriki so že zdavnaj spoznali praktični pomen statistike, zato je tam statistika neizbežna v vsaki moderni pisarni.

Marsikateri naš trgovec je precej starokopiten in se drži starih navad in pripomočkov iz prejšnjih časov in mu ne gre v glavo, da je kaj modernega boljše in koristnejše. Drži se svojih starih pripomočkov in mu je težko dopovedati, da se na drugačen način laže in uspešneje dela. Sedaj pa govorimo celo o neki statistiki! To bo najbrže spet nekaj takega, kar bi bilo dobro za davkarjo.

Pri nas se je o statistiki v trgovskem poslovanju prav malo slišalo; ali je znana in uporabljana tudi pri nas marsikje. Znano je, da državne ustanove sestavljajo razne statistike. Slišal sem reči, da je statistika pač lahko nekaj zanimivega, toda brezplodno in nepotrebno igranje s številkami, s čimer se naj pečajo uradi in oblasti, ne pa tudi trgovec, kateri nima za to časa in ne koristi od tega. Tako mišljenje je popolnoma napačno.

Dokazano in znano je, da je propadel že marsikateri trgovec, ker ni natančno in vestno zapisoval svojih poslov. Iz ust starega in poštenega trgovca, ki je prišel v nesrečo, sem slišal, da ni vedel, da stoji tako slabo. Ni malo takih, ki so zašli v plačilne težkoče ali celo v konkurz, pa ne vedo vzroka svoji nesreči. Pravijo sicer, da je šla trgovina bolj in bolj slabo, toda taka izjava ni nobeno pojasnilo, temveč je samo navedba nekega dejstva. Ako vprašamo, zakaj je šla trgovina vedno bolj slabo, zakaj je pešala in pešala, nam ne more povedati in pojasniti. Večina nima pravega knjigovodstva, še manj pa kako drugačno kontrolo poslovanja. Zato pa tudi ne morejo vedeti, kje tiči vzrok nazadovanja in zato je tudi trud in prizadevanje trgovca za zboljšanje brezplodno, ker ne ve, kje bi se lotil zdravljenja. Rekli boste: koliko je dobro ideoh trgovin, kjer je knjigovodstvo bolj skromne vrste in kjer se jim o kaki statistiki niti ne sanja.

Izložbena stojala — Konzole za steklene nastavke — Omatice za kavo, olje, petrolej

Kovinski pokromani in nerjaveči predmeti hitro in solidno le pri

**KROM - KOVINA**  
Medvešček Rudolf  
LJUBLJANA  
Tyrševa 34 (Dunajska)

Ako priporočam kje sistematično knjigovodstvo, kjer bi bilo res umestno in potrebno, moram večkrat slišati odgovor, da tudi sosed ne vodi ne knjig in ne tiste statistike, pa mu vseeno dobro gre in dela z dobičkom. Zakaj bi naj potem vse to pisarili. Res je, da marsikatera trgovina dobro uspeva brez pravega ali vsakega knjigovodstva in še celo brez statistike, kakor je tudi res, da bi marsikatera trgovina uspevala, če tudi bi uporabljala namesto pisalnega stroja gosja peresa in če bi namesto elektrike žgala navadno petrolejko. Prepričani pa smo vsi, da bi taka zaostalost ne bila v korist. Tako hitro ne bomo doživeli, da bi povsod in vsi smatrali statistiko in njene podatke za tako koristno in potrebno, kakor smatrajo za koristne danes pisalni stroj in elektriko in avtomobil.

Gmotno dobro podprta trgovina ne čuti neugodnih posledic slabe organizacije, kakor v gmotno šibki trgovini. Tu posledice slabe organizacije lahko povzročijo propad, ali ga vsaj pospešujejo.

V splošnem dajati kaka navodila, kako se naj uvede in izvede statistika v obratu, ni mogoče, ker s statistiko je tako kakor s knjigovodstvom. Prilagoditi se je potrebam in prilikam vsakega posameznega obrata. Vseeno navajam nekaj podatkov in navodil, ki se morejo povsod uporabiti.

Natančno sestavljeni pregledi mesečne prodaje blaga na upanje in za gotovino, prejemkov in izdatkov, plačil odjemalcev na upanje, plačil upnikom, prejema blaga itd. nam nudijo zanimivo in poučno sliko naše trgovine. Ako zberemo izgube pri odjemalcih in druge izgube na blagu, ako si stroške porazdelimo v skupine, n. pr. najemnino, plače, kurjavo, razsvetljavo, reklamo, davke itd., je slika poslovnega delovanja popolnejša. Kdor zaposluje potnike in zastopnike, vodi za vsakega pregled, koliko prodaja, kakšne so izgube pri njegovih odjemalcih, kolikšni so izdatki za njegovo poslovanje itd., kmalu vidi, katerega potnika ali zastopnika se izplača imeti, kateri dela z večjim uspehom, kateri je cenejši itd. Primerjanje takih podatkov s prejšnjimi leti nam pokaže ali napredovanje ali nazadovanje, ali

se je promet povečal ali zmanjšal, ali so stroški narasli ali se zmanjšali. S takim in podobnim primerjanjem se tudi ugotovi, ali so stroški in izdatki v pravem zdravem razmerju z zaslužki in dobički. Številke pravijo, koliko se sme porabiti, kje se mora varčevati in kje se lahko varčuje. Veletrgovci lahko s statistiko ugotovi, kateri predmet dobro ali bolje gre, koliko kateri nese in katerega je vredno imeti in katerega pa naj opusti.

Trgovec na drobno se bo zanimal za prodajo posameznih predmetov oziroma posameznih blagovnih skupin, za višino rabatov in provizij itd.

Pravilna in zanesljiva statistika je pa mogoča le tam, kjer je redno knjigovodstvo. To pa ne sme biti v zastanku, temveč mora biti vse sproti knjiženo, ali kakor se reče: à jour.

Se nekaj besed tistim, ki sicer priznavajo koristnost statistike, a pravijo, da stane izvajanje statistike preveč truda in denarja. Takim naj služi v pojasnilo to, da redno knjigovodstvo že samo izvršuje mnogo statističnega dela in je le potrebno te statistične podatke spraviti in sestaviti v pregled. Knjigovodstvo se lahko tako preuredi, da samo podaja razne pregleda. N. pr. sem priporočal blagajniško knjigo nove oblike. Taka knjiga pove brez kakga posebnega truda, koliko se je prodalo za gotovino, koliko so plačali odjemalci na upanje, koliko se je izdalo za blago, koliko se je plačalo dobaviteljem, kakšni so stroški itd. Ko se piše v to knjigo, se hkrati sestavljajo razni statistični pregledi.

Minili so časi, ko se je služilo brez boja, že dolgo ni več časov ribniškega producenta, tudi ni več časov, da so bile trgovine radi dopustov osebja zaprte, pač pa so sedaj časi, ko bi ljudje radi imeli odprto noč in dan. Težak je boj za obstoj in trgovec mora poznati vse tiste činitele, ki mu ovirajo ali pospešujejo trgovino. Pravilna organizacija trgovine, redno knjigovodstvo in statistika mu dajejo podatke in ga poučujejo. Skoda je le njegova, če radi nevednosti ali površnosti in komodnosti ne uporablja in ne upošteva teh navetov in migljajev.

## Črna kronika

**DRUŠTVO INDUSTRIJCEV IN VELETRGOVCEV V LJUBLJANI** je izdalo to okrožnico o otvoritvah in končanih konkurzih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 16. do 31. oktobra:

**Otvorjeni konkurzi:** Savska banovina: Edison Bell Penkala d. d., Zagreb.

**Razglašene prisilne poravnave:** Savska banovina: Kaiser Franjo, Zagreb, Maričev prelaz; Kalanj Ivan, D. Pazarište.

**Končani konkurzi:** Savska banovina: Cvjetičanin Milan, Okučane. Primorska banovina: Govorko Nikola pok. Ante, Metković; Kusić Ivan Lovrin, Imotski. Drinska banovina: Stanković Miloš, Stupčevci. Donavska banovina: Goldstein Ladislav, Subotica; Jovanović Miloš, Boždarevac; Kasap Aleksandar, Pot. Sv. Nikola; Ognjanović Lazar, Manič; Račó Aleksandra supr., Doroslovo; Šlezinger Artur, Novi Bečej. Moravska banovina: Grujić Božidar, Aleksandrovac; Vulić Vojislav, Aleksinac, Beograd, Zemun, Pančevo; Krstić Tihomir, Beograd; Nikolić J. Vojislav, Beograd.

**Potrjene prisilne poravnave izven konkurza:** Savska banovina: Adler Adolf, Osijek; Kolar Adolf, lastniga Flora Kolar, Osijek; Konstantinović Risto, Karlovac; Rojko Rikard, Zagreb; »Venera« H. Hendel k. d., Zagreb. Vrbaska banovina: Stefanović Čedo, Bos. Krupa. Donavska banovina: Radojčin Dušan, Turijska. Moravska banovina: Nešić Vojislav, Paraćin; Trifun-

vić Milosav, Vel. Drenova. Beograd, Zemun, Pančevo; Jović Milan, krojač, Beograd; Steiner Šarlota, lastnica firme Gotlieb Steiner, Beograd.

**Završeni konkurzni predlogi:** Savska banovina: Lojen Josipa zapuščina, Zagreb. Donavska banovina: Lazarević Zivojin, Mladenovac.

## Trgovinski register

Izbrisale so se naslednje tvrdke: Frane Telban, ne Andrej, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Jakob Kos, trgovina z vinom na debelo, Toplice pri Zagorju,

Frane Kočevar, trgovina z vinom in žganjem na debelo, oba zaradi opustitve obrata.

## Doma in po svetu

**Iz kraljevega fonda,** ki ga je ustanovil Nj. Vel. kralj Aleksander I. in ki ga sedaj upravlja Nj. Vel. kralj Peter II., so dobili v priznanje zaslužnega narodnega in kulturnega dela nagrado naslednja slovenska društva: Sportni klub Ilirija 5000 din, Društvo rejcev malih živali 2500 din, pravni referent OUZD v Ljubljani Rudolf Smersu 2500 din in Fotoklub Ljubljana 2500 din. Poleg tega so prejela pohvalna priznanja še mnoga druga društva.

**General Tomić** je podlegel svoji rani. Potrjuje se, da se je ustrelil

zaradi neozdravljive bolezni. Pokopan je bil v nedeljo z vsemi vojaškimi častmi.

**Novoimenovani japonski poslanik** v Beogradu Soo Kurihaja, ki je tudi japonski poslanik za Romunijo, je v svecani avdenci izročil svoje poverljive listine.

**Na razpoloženje** je bil postavljen naš poslanik v Varšavi Martinac.

**Redna skupščina Delavske zbornice** je bila v nedeljo. Vsi delegati so zahtevali, da se takoj razpišejo volitve v zbornico, ker ni nobenega utemeljenega razloga za njih odlašanje.

**Novi proračun Delavske zbornice** izkazuje 2.300.000 izdatkov, za 200 tisoč dinarjev več kot lani. SUZOR dobi 175.000 din in prav toliko centralna tajništvo. Zbornica bo vrnila Mestni hranilnici v Ljubljani svoj dolg v višini 1.200.000 din, da s tem zmanjša obrestno službo. V proračunu je določenih tudi 300 tisoč dinarjev za ev. nove volitve.

**Zračna konvencija** je bila sklenjena med našo državo in Nemčijo. Z njo se bo zračni promet med Nemčijo in Jugoslavijo znatno povečal ter otvorile nove zračne zveze.

**Prizad je znižal cene pšenice** od 157 do 168 din. Prej so se gibale cene med 164 in 170. Še vedno pa so cene Prizada mnogo nad svetovno pariteto.

**Umrl je francoski parlamentarec Franklin Bouillon**, ki je bil svoje dni vodja gibanja proti plačilu vojnih dolgov.

**Nobelova nagrada za literaturo** je dobil francoski pisatelj Roger Martin du Gard. Posebno znani sta njegovi deli »Jean Barols« in veliki roman »Lés Thibault«, ki je izšel v šestih delih.

**Brazilska vlada namerava zahtevati moratorij za tuje dolgeve.** Ameriški listi zelo neugodno komentirajo to namero. Protestirajo tudi proti brazilsko-nemški klinirski pogodbi, ker da nasprotuje trgovinski pogodbi z U. S. A.

**Sangaj** je skupno branilo okoli 300.000 Kitajcev, japonska vojska pa je štela 200.000 mož. Poleg tega pa so imeli Japonci 300 letal, nad 50 bojnih ladij je podpiralo s svojo artilerijo japonske čete in tudi sicer je bila japonska tehnika na premoč velikanska. Z ozirom na vse to se pač mora priznati Kitajcem, da so se branili naravnost odlično.

**700 Kitajcev so dali Japonci na proskripcijsko listo.** Med njimi so najuglednejši Kitajci, tudi sorodniki maršala Čangkajseka. Večina teh Kitajcev pa je kljub nevarnosti, da bodo od Japoncev usmrčeni, ostala v Sangaju na svojem mestu. Med njimi je ostal tudi župan Sangaja. Ko so ga vprašali, zakaj ne pobegne, je odgovoril, da mora vsak ostati na svojem mestu in da se je kitajsko-japonska vojna sedaj šele začela.

**Številno brezposelnih v Združenih državah Sev. Amerike** je padlo na 6 milijonov. Še pred enim letom je znašalo skoraj 9 milijonov.

**Ponesrečilo se je letalo Luft-hanse**, ki je opravljalo redno službo na progi Berlin—Mannheim. Vseh 7 potnikov, 2 mehanika in radio-telegrafist so bili ubiti.

**Katastrofalen tajfun** je divjal nad Filipini ter napravil posebno veliko škodo nad otokom Luzonom. Nad 30.000 ljudi je brez strehe, dosedaj so našli 38 trupel.

## Radio Ljubljana

**Ponedeljek, dne 15. novembra.** 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravstvena ura: Blagorodnja in plemensko zdravstvo (dr. Anton Breclj) — 18.20: Havajske pesmi (plošče) — 18.40: Borba za slovenski književni jezik (prof. Franče Vodnik) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert Glasbene Matice v proslavo 100letnice rojstva Antona Foersterja (prenos iz velike Filharmonične dvorane) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Večerni koncert radijskega orkestra.

**Torek, dne 16. novembra, 11.00:** Šolska ura: Iz življenja gluho-nemih (g. Vinko Rupnik) — 12.00: Reprodukiran koncert baletne glasbe — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Kolektivizacija življenja in njene posledice (dr. A. Gosar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: O bosenski sevdalinki (dr. Gerhard Gesemann) — 19.50: Zabavni zvočni tehnik — 20.00: Richard Strauss: Vesele dogodivščine Tilla Eulenspiegla (ork. berlinske opere) — 20.15: I. Vojnović: Ekvinovokaj, drama, izvajajo člani rad. igr. družine — 21.30: Wurliške orgle (plošče) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Koncert radijskega orkestra.